

Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek

Kwaliteitszorgstelsel Praktijkgericht Onderzoek
Hogescholen 2023-2028

Juli 2022

Vereniging Hogescholen

Inhoud

1	Inleiding	2
11	Praktijkgericht onderzoek	2
12	Verleden-heden-toekomst van het BKO	2
13	Positionering	3
14	De werking van het protocol	3
15	De uitgangspunten van het kwaliteitszorgstelsel	4
2	Visitatie van de onderzoekseenheden	6
21	Opzet	6
22	Beoordelingskader	6
23	De standaarden	7
24	Visitatiepanel	8
25	Visitatieproces	9
3	Indicatoren Praktijkgericht Onderzoek	11
4	De Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek	13
41	Opzet en doel	13
42	Werkwijze	13
43	De Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek	14
44	Financiële middelen	15
45	Brancherapportage kwaliteitszorg praktijkgericht onderzoek	15
	Bijlagen	16

1 Inleiding

1.1 Praktijkgericht onderzoek

Onderzoekers aan hogescholen voeren praktijkgericht onderzoek uit waarbij onderzoekers de onderzoeksvragen formuleren door middel van vraagarticulatie samen met het werkveld. Dit onderzoek is op evidentie gebaseerd, methodologisch gedegen en ethisch verantwoord opgezet. In co-creatie met verschillende regionale, nationale en/of internationale partners zoeken onderzoekers naar inzichten, oplossingen, innovaties of het aanpakken van verschillende maatschappelijke vraagstukken. De kracht van praktijkgericht onderzoek aan hogescholen ligt in het samenspel van lectoren, onderzoekers, studenten, externe partners en docenten in verbinding met het beroepsonderwijs, de beroepspraktijk en het onderzoeksdomein. Dit leidt tot creativiteit, ondernemerschap en kritisch innovatievermogen en draagt bij aan duurzame kennisontwikkeling, kennisdeling en de toepassing van kennis. Het praktijkgerichte onderzoek aan de hogescholen maakt dat hogescholen met inhoudelijk *state-of-the-art* onderwijs studenten opleiden tot waardevolle professionals. Ook draagt het praktijkgericht onderzoek bij aan talentontwikkeling; niet alleen de talenten van de studenten, maar ook van de docenten, onderzoekers, medewerkers van de hogescholen en de professionals in het werkveld in de regio en daarbuiten¹.

1.2 Verleden-heden-toekomst van het BKO

Al vanaf de start van het praktijkgerichte onderzoek in 2001 is het belang van de kwaliteit ervan onderkend. Vanaf 2003 zijn de lectoraten gevisiteerd door de landelijk opererende Stichting Kennisontwikkeling (SKO). In 2007 is de verantwoording voor de kwaliteitszorg van het onderzoek belegd bij de hogescholen. In dat jaar is in de algemene ledenvergadering van de rechtsvoorganger van de Vereniging Hogescholen, de hbo-Raad, het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO) 2009-2015 vastgesteld. Onderdeel van dit BKO was een systeem met een zesjaarlijkse evaluatie van onderzoekseenheden door externe onafhankelijke 'peers' en deskundigen. Een eenheid kon bestaan uit één of meerdere lectoren met een daaraan verbonden groep van onderzoekers en docenten. Het kwaliteitszorgsysteem van de hogeschool werd eens per zes jaar geëvalueerd en gevalideerd door een landelijke Validatiecommissie Kwaliteitszorg Onderzoek (VKO).

In het BKO 2016-2022 bleven de visitaties van onderzoekseenheden en de monitor van de ontwikkeling van het praktijkgerichte onderzoek de basis. In dit protocol werden vijf standaarden beschreven om het onderzoek te evalueren. De vijfde standaard was daarbij bedoeld om de kwaliteitszorg van het praktijkgerichte onderzoek te borgen. De validatie van het kwaliteitszorgsysteem voor onderzoek uit het vorige brancheprotocol hield op te bestaan. Daarvoor in de plaats werd de onafhankelijke Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek (CEKO) ingesteld om te beschouwen of de visitaties van de afzonderlijke onderzoekseenheden van de hogescholen conform het BKO uitgevoerd werden en of de hogescholen gevolg gaven aan de aanbevelingen

¹ Deze visie op praktijkgericht onderzoek sluit aan bij de definitie geformuleerd in de door de VH geformuleerde Visie op het lectoraat (2020).

die uit de visitaties voortvloeiden. De commissie heeft hierover verslag gedaan aan de Vereniging Hogescholen in de jaarlijkse brancherapportage, waar ook de ontwikkeling van het praktijkgericht onderzoek was weergegeven.

Anno 2022 is de maatschappelijke noodzaak van innovatie en transitie en de bijdrage van praktijkgericht onderzoek van hogescholen daaraan breed onderkend. Het BKO fungeert in een context van het missiegedreven innovatiebeleid en kaders rondom impact van NWO en Regieorgaan SIA. Begin 2022 zijn nagenoeg alle onderzoekseenheden van de hogescholen gevisiteerd door externe visitatiepanels volgens het BKO 2016-2022. Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren blijven in het BKO 2023-2028 de visitaties en het monitoren van het praktijkgerichte onderzoek aan de hogescholen het uitgangspunt. In dit nieuwe BKO is standaard 5 niet meer als zelfstandige standaard geformuleerd, maar geïncorporeerd in de andere standaarden. Door deze wijze van inbedden wordt, nog meer dan in de eerste twee brancheprotocolen, het *ontwikkelingsgerichte karakter* van het BKO benadrukt. Dit komt ook tot uiting in het vervangen van de vierpunts-beoordelingsschaal door een driepuntsschaal. Daarnaast wordt, gegeven de geformuleerde standaarden, teruggekeken en gereflecteerd op de ontwikkeling van de onderzoekseenheid.

In dit BKO blijft ook de rol van de CEKO bestaan om de goede uitvoering van het BKO te monitoren. Vanwege de ontwikkelingsgerichte insteek is ervoor gekozen de CEKO minder op afstand te laten opereren, door een grotere adviesrol te geven en om deskundigheid uit de hogescholen aan de commissie toe te voegen. De onafhankelijkheid van de CEKO wordt mede geborgd door een voorzitter en secretaris die niet werkzaam zijn bij een hogeschool.

1.3 Positionering

In 2017 is de lector wettelijk verankerd in het hbo en in 2023 start het hbo met een Professional Doctorate (PD) pilotprogramma, waarmee een doorlopende leerlijn associate degree, bachelor, master en doctorate in de beroepskolom mogelijk wordt. Met de PD in het hbo wordt het landelijk aanbod op doctoraatsniveau verrijkt met een variant, gefocust op het leren interveniëren in complexe (beroeps)praktijken. De kwaliteitszorg van dit nieuwe opleidingsprogramma in het hbo valt buiten de scope van dit BKO. De inbreng van PD-kandidaten in het onderzoek kan wel worden meegewogen in de onderzoeksvisitaties. Centres of Expertise hanteren vooralsnog een eigen kwaliteitskader aanvullend aan het BKO. Het onderling afstemmen van de verschillende kwaliteitszorgkaders wordt in de komende jaren van belang. In de toekomst wordt gekeken of en hoe de verschillende systemen beter op elkaar kunnen worden afgestemd of geïntegreerd, zodat er een betere samenhang kan ontstaan.

1.4 De werking van het protocol

Het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO) 2023-2028 beschrijft (a) de doelstellingen en opzet van de visitaties van de onderzoekseenheden van de hogescholen, (b) de Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek die toezicht houdt op de uitvoering van het protocol en (c) de landelijke monitor die de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkelingen van het praktijkgerichte onderzoek aan de hogescholen weergeeft.

Het BKO richt zich op allen die met het protocol werken: lectoren, (docent)onderzoekers, beleidsmedewerkers onderzoek, beleidsmedewerkers kwaliteitszorg, leden van Colleges van Bestuur, leden van visitatiepanels en leden van de Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek. Zij vinden in dit document informatie over de doelen, de inrichting en de uitvoering van de kwaliteitszorg van praktijkgericht onderzoek.

Het BKO legt, in aanvulling op de kwaliteitszorgstelsels van de individuele hogescholen, de basis voor een landelijk kwaliteitszorgstelsel voor het praktijkgerichte onderzoek aan hogescholen. Het is gericht op het permanent borgen en ontwikkelen van de kwaliteit en doorwerking van praktijkgericht onderzoek en de organisatie ervan.

Het BKO heeft betrekking op de te onderscheiden onderzoekseenheden van de hogescholen. De hogeschool stelt zelf vast wat haar onderzoekseenheden zijn. De hogeschool maakt een zesjaarlijkse planning van de onderzoeksvisitaties van haar onderzoekseenheden.

Opbouw van het document

Hoofdstuk 2 geeft weer op welke wijze onafhankelijke visitatiepanels de kwaliteit van de onderzoekseenheden van de hogescholen evalueren. De visitaties dienen: 1. als instrument voor het onderzoeksbeleid, 2. als bron voor de verdere ontwikkeling van het onderzoek en 3. als middel voor het afleggen van verantwoording. Hoofdstuk 3 gaat in op de uitgangspunten voor de te hanteren indicatoren en beschrijft een aantal indicatoren voor praktijkgericht onderzoek. De hogeschool toont de voortgang in de onder standaard 1 geformuleerde doelen middels indicatoren aan. Hoofdstuk 4 beschrijft de wijze waarop de Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek toezicht houdt op de visitaties. De commissie levert jaarlijks een monitor kwaliteitszorg praktijkgericht onderzoek op basis van de toetsing van de kwaliteit van de onderzoeksvisitaties, met aanbevelingen ten aanzien van de werking van het BKO. Met deze rapportage leggen de hogescholen verantwoording af over de ontwikkelingen op het gebied van kwaliteitszorg van het praktijkgerichte onderzoek.

1.5 De uitgangspunten van het kwaliteitszorgstelsel

Algemeen

Algemene uitgangspunten voor de kwaliteitszorg van het praktijkgericht onderzoek zijn dat:

- visitaties van onderzoekseenheden de basis vormen. Daarbij zijn de eigen ambities en doelen van de onderzoekseenheid het uitgangspunt. De onderzoekseenheid reflecteert kritisch aan de hand van indicatoren over de gestelde ambities en doelen;
- het BKO ontwikkelingsgericht is;
- het praktijkgericht onderzoek integreert in de nationale kennisinfrastructuur. In het BKO wordt het Nationaal Plan Open Science (2017) en de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018) onderschreven. Hogescholen werken aan het nakomen van de bijbehorende zorgplichten. In de gedragscode worden de principes eerlijkheid, zorgvuldigheid, transparantie, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid geëxpliciteerd. Zowel de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit als het Nationaal Plan Open Science komen terug in standaard 3 en;
- de CEKO vaststelt of de visitatiepanels de visitaties van de afzonderlijke onderzoekseenheden van de hogescholen in overeenstemming met het BKO uitvoeren en dat de CEKO, gegeven de gemaakte analyse, individuele hogescholen kan adviseren

over hun kwaliteitszorgsystematiek. De commissie rapporteert jaarlijks aan de Vereniging Hogescholen.

De visitatie van de onderzoekseenheden

Uitgangspunten voor de visitatie van de onderzoekseenheden zijn dat:

- de basis voor de visitatie het zelfevaluatie-rapport is. Centraal staan vier standaarden (zie hoofdstuk 2) waarover de onderzoekseenheid verantwoording aflegt. In het rapport evalueert de eenheid, in het licht van de eigen doelen en strategie en met gebruikmaking van data, op de behaalde resultaten van de afgelopen periode. Het zelfevaluatie-rapport gaat in op de opbrengsten van de afgelopen zes jaar en de ambities voor de komende jaren. Daarbij beschrijft de eenheid tevens hoe het onderzoek wordt georganiseerd en uitgevoerd om deze ambities te realiseren;
- het BKO bevat een beperkt aantal landelijk vastgestelde indicatoren (zie hoofdstuk 3), de zogenaamde basisindicatoren, die door alle hogescholen worden gebruikt in het kader van hun kwaliteitszorg (het aantonen van vorderingen en doelrealisatie). Daarnaast zijn er keuze-indicatoren die de hogeschool zelf vaststelt voor de evaluatie van de gekozen onderzoekseenheid. De keuze-indicatoren zijn gericht op de drie doorwerkingsgebieden van het praktijkgericht onderzoek: de beroepspraktijk/samenleving, het onderwijs en het onderzoeksdomein. De keuze-indicatoren geven zicht op de opbrengsten, het gebruik en de waardering van het praktijkgericht onderzoek;
- er nadere eisen worden gesteld aan de samenstelling van de visitatiepanels ten opzichte van het BKO 2016-2022 (zie hoofdstuk 2).

De Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek (zie hoofdstuk 4)

De uitgangspunten met betrekking tot de Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek (CEKO) zijn dat:

- de CEKO gedurende een periode van zes jaar toezicht houdt op de uitvoering van het BKO;
- de commissie jaarlijks een monitor levert waarin zij de werking van het BKO evalueert en aanbevelingen doet ter verbetering. De visitatierapporten en de bestuurlijke reactie daarop van de betrokken hogescholen vormen de basis waarop de CEKO haar bevindingen baseert, en;
- de CEKO kan, gegeven de gemaakte analyse, individuele hogescholen adviseren over de kwaliteitszorgsystematiek. Een hogeschool en/of een visitatiepanel kan ook zelf op elk gewenst moment contact zoeken met de CEKO om advies te vragen ten aanzien van de uitvoering van het BKO.

Looptijd

Elke onderzoekseenheid aan elke hogeschool wordt minimaal één keer per zes jaar gevisiteerd. Het BKO geeft richtlijnen voor het evalueren van onderzoek en het BKO geeft hogescholen en onderzoekseenheden de gelegenheid de kwaliteit van het onderzoek te volgen en te verbeteren in het kader van de eigen kwaliteitszorgcyclus.

2 Visitatie van de onderzoekseenheden

2.1 Opzet

De hogeschool is verantwoordelijk voor de kwaliteit en doelmatigheid van haar eigen onderzoek. Het doel van de visitatie van onderzoekseenheden is het geven van een beoordeling over de relevantie en de kwaliteit van het onderzoek en de organisatie ervan in de onderzoekseenheid. Uitgangspunt is dat iedere onderzoekseenheid minimaal één keer per zes jaar gevisiteerd wordt door een onafhankelijk extern visitatiepanel. Het panel voert de visitatie uit in opdracht van de hogeschool. De hogeschool stelt zelf vast wat haar onderzoekseenheden zijn. Een onderzoekseenheid wordt globaal omschreven als: *een samenhangende groep onderzoekers die vanuit een gezamenlijke missie hun onderzoek verrichten; zoals lectoraten, onderzoeksgroepen of kenniscentra*. De grootte van de onderzoekseenheid kan variëren binnen en tussen hogescholen. Een onderbouwde keuze door het college van bestuur van de gekozen onderzoekseenheid is belangrijker dan de omvang ervan. De hogeschool publiceert een planning van onderzoekvisitaties en communiceert deze naar de CEKO, die deze op haar website publiceert. De hogeschool houdt toezicht op het verloop van de planning en informeert de onderzoekseenheden ruim voor aanvang van de visitatie.

Ten behoeve van de visitatie van een onderzoekseenheid stelt de hogeschool een visitatiepanel in. De visitatie wordt uitgevoerd aan de hand van vier standaarden. Over deze standaarden geeft het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: onvoldoende, voldoende en excellent. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel, eveneens op de driepuntsschaal, over de kwaliteit van de onderzoekseenheid als geheel. Dit eindoordeel, aangevuld met suggesties voor de verdere ontwikkeling, maakt deel uit van het visitatierapport.

2.2 Beoordelingskader

De kern van de visitatie is de beoordeling van de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek van de onderzoekseenheid. Dat gebeurt aan de hand van vier standaarden waarin achtereenvolgens de focus ligt op het onderzoeksprofiel en het onderzoeksprogramma, de doorwerking van het onderzoek, de (borging van de) kwaliteit van het onderzoek en de organisatie van de onderzoekseenheid. Bij de vier standaarden gaat het telkens om de doorgemaakte ontwikkeling van de onderzoekseenheid (waar komen we vandaan), de actuele situatie (waar staan we nu) en de blik op de toekomst (waar gaan we naar toe). Het visitatiepanel reflecteert in het visitatierapport op de opvolging van adviezen vanuit de vorige visitatie.

2.3 De standaarden

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma.

Met het onderzoeksprofiel en het onderzoeksprogramma geeft de onderzoekseenheid aan in welke richting en in welke mate ze onderscheidend, relevant, ambitieus en uitdagend is voor de ontwikkeling van de beroepspraktijk, voor het onderwijs en voor het onderzoeksdomein. Het onderzoeksprofiel vertoont samenhang met de onderzoeksvisie van de hogeschool en kan rekenen op draagvlak van (interne en externe) stakeholders. Het onderzoeksprogramma bevat concrete doelen. Voor het aantonen en zichtbaar maken daarvan heeft de onderzoekseenheid indicatoren vastgesteld. De indicatoren passen bij de eigen missie, strategie en de ontwikkelingsfase van de onderzoekseenheid (zie hoofdstuk 3). De onderzoekseenheid maakt zichtbaar hoe het de visie, het onderzoeksprofiel en het onderzoeksprogramma periodiek aanpast.

Standaard 2: De onderzoekseenheid maakt zichtbaar wat de bijdrage is aan de ontwikkeling van de beroepspraktijk en de bredere samenleving, het onderwijs en het onderzoeksdomein.

Bij deze standaard gaat het om de doorwerking van het onderzoek, naar de drie genoemde gebieden. De gekozen indicatoren (zowel kwantitatief als kwalitatief) en de wijze waarop de eenheid deze monitort maakt de doorwerking inzichtelijk op:

- de beroepspraktijk en de bredere samenleving. Het onderzoek aan hogescholen is geworteld in de beroepspraktijk en sterk gebonden aan een toepassingscontext. De vraagstellingen worden ingegeven door de professionele praktijk ('real life' situaties) in zowel profit- als non-profitsectoren. Het onderzoek genereert kennis, inzichten en producten die bijdragen aan het oplossen van problemen in de beroepspraktijk en/of aan de ontwikkeling van deze beroepspraktijk en/of de bredere samenleving;
- het onderwijs. Het onderzoek aan hogescholen kent een sterke verbinding met de andere activiteiten van het hoger beroepsonderwijs. Deze verloopt in hoofdlijn langs twee sporen: de verbinding met het onderwijs en de professionele ontwikkeling van het onderwijzend personeel (van docent naar docent-onderzoeker) en;
- het onderzoeksdomein. Het onderzoek aan hogescholen levert een bijdrage aan de kennisontwikkeling binnen het desbetreffende onderzoeksdomein.

Standaard 3: Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

Deze standaard betreft de kwaliteit van het onderzoekproces. Voorop staat dat praktijkgericht onderzoek praktisch relevant, methodisch grondig en ethisch verantwoord is². De onderzoekseenheid beschikt over expliciete inhoudelijke kwaliteitscriteria voor het voorbereiden en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek en voert regelmatig evaluaties uit op deze kwaliteit. De inhoudelijke criteria kunnen verschillen per onderzoeksdomein (bijvoorbeeld techniek of gezondheidszorg) en ook per vakgebied (bijvoorbeeld marketing of logistiek). De normen voor goede onderzoekspraktijken uit de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit dienen als leidraad. De onderzoekseenheid reflecteert op de bijdrage aan open science en maakt in principe haar onderzoeksresultaten openbaar (open access, open data). Mocht dat niet mogelijk of wenselijk zijn dan geeft de onderzoekseenheid aan waarom het niet mogelijk was om de principes van open science te hanteren.

² Zie o.a. [het advies Werkgroep Kwaliteit van Praktijkgericht Onderzoek en het Lectoraat \(2017\)](#).

Standaard 4: De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties, maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

Deze standaard bevat de voorwaarden om het onderzoeksprofiel en het daarop gebaseerde onderzoeksprogramma te kunnen realiseren. Het portfolio en de wijze waarop de eenheid georganiseerd is, ondersteunend aan de uitvoering en borging van het onderzoeksprogramma in relatie tot de gestelde doelen. De inzet van mensen en middelen is daarbij toereikend in kwalitatief en kwantitatief opzicht. De interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties daarbij zijn voldoende relevant, intensief en duurzaam. Er wordt niet alleen teruggekeken, de toekomstbestendigheid maakt eveneens onderdeel uit van de standaard waarbij panels in ogenschouw nemen hoe eerdere samenwerkingsverbanden bijdragen aan toekomstbestendigheid van de onderzoekseenheid. De onderzoekseenheid evalueert regelmatig of de ambities zoals verwoord in het onderzoeksprofiel en -programma kunnen worden bereikt.

2.4 Visitatiepanel

Voor de visitatie van een onderzoekseenheid stelt de hogeschool een visitatiepanel in. Het bestuur zorgt er, samen met de te evalueren onderzoekseenheid, voor dat het profiel van het panel als geheel goed aansluit bij de strategie en het inhoudelijke domein van de onderzoekseenheid. Het is niet nodig dat ieder afzonderlijk panellid aan alle voorwaarden voldoet.

- Het visitatiepanel bestaat uit onafhankelijke deskundigen. Bij de samenstelling van de panels worden dezelfde uitgangspunten voor de onafhankelijkheid gebruikt als die de NVAO hanteert voor de leden van de onderwijsvisitatiecommissies (zie bijlage 2 voor een voorbeeld van een onafhankelijkheidsverklaring);
- Onder deskundigen wordt verstaan: peers (lectoren, hoogleraren en andere onderzoekers) en stakeholders, representatief voor:
 - de expertise op het gebied van onderzoek: de deskundige is bekend met recente ontwikkelingen in de betrokken vakgebieden en/of onderzoeksdomein, is in staat dit onderzoek in de actuele (inter)nationale context te plaatsen en kan de methodologische kwaliteit van het praktijkgericht onderzoek beoordelen;
 - het aan het onderzoek gelieerde onderwijs: de deskundige is bekend met de betekenis van praktijkgericht onderzoek voor het hoger beroepsonderwijs, scholing en Leven Lang Ontwikkelen (LLO);
 - de relevante beroepspraktijk: de deskundige is bekend met de toepasbaarheid en de maatschappelijke relevantie van het onderzoek van de onderzoekseenheid, en
 - kwaliteitszorg van het onderzoek: ten minste een van de panelleden heeft aantoonbare ervaring en deskundigheid op het gebied van kwaliteitszorg ten aanzien van praktijkgericht onderzoek.

Een secretaris die aantoonbare ervaring heeft met evaluatieprocessen in de context van het praktijkgericht onderzoek in Nederland ondersteunt het panel. De secretaris tekent evenals de panelleden de onafhankelijkheidsverklaring. De secretaris maakt formeel geen deel uit van het visitatiepanel.

Voorafgaand aan de visitatie tekenen de leden van het visitatiepanel een onafhankelijkheidsverklaring (zie bijlage 2). In het visitatierapport wordt een kort CV van elke panellid toegevoegd, zodat duidelijk wordt welke relevante expertise een lid toevoegt aan het visitatiepanel. Via het Landelijk Netwerk Kwaliteitszorg Onderzoek (LNKO) wordt een handreiking voor een visitatierapport ter beschikking gesteld.

2.5 Visitatieproces

Zelfevaluatie rapport door de onderzoekseenheid

De onderzoekseenheid voert een zelfevaluatie uit die aansluit bij het kwaliteitssysteem en de kwaliteitsopvatting van de onderzoekseenheid. Deze zelfevaluatie resulteert in een zelfevaluatie rapport over de onderzoekseenheid. De onderzoekseenheid stuurt dit rapport inclusief eventuele bijlagen naar het visitatiepanel zodat zij de onderzoekseenheid vooraf kan beoordelen. Via het LNKO (landelijk netwerk kwaliteitszorg) wordt een handreiking voor een zelfevaluatie ter beschikking gesteld

Dit zelfevaluatie rapport volgt de standaarden van het beoordelingskader, waarbij de onderzoekseenheid de eigen sterke en ontwikkelingspunten beschrijft en voorziet van aansprekende voorbeelden (zie ook hoofdstuk 3, het gebruik van narratieven). Ook geeft de onderzoekseenheid aan welke verbetermaatregelen zij heeft genomen naar aanleiding van de vorige visitatie. Het zelfevaluatie rapport bevat verder een introductie waarin de onderzoekseenheid zich verantwoordt op de totstandkoming, werkwijze en betrokkenen, en een conclusie in de vorm van sterktes en ontwikkelingspunten, acties en prioriteiten voor de komende tijd. De onderzoekseenheid onderbouwt de observaties van de zelfevaluatie door het gebruik van 'basisindicatoren' (hoofdstuk 3) en van specifieke indicatoren naar keuze; voorbeelden staan in bijlage 2. Het zelfevaluatie rapport is een opzichzelfstaand document, dat zelfstandig is te lezen. Waar nodig voegt de onderzoekseenheid relevante (bestaande) documenten toe aan het zelfevaluatie rapport waarin meer (achtergrond)informatie is te vinden over de in de zelfevaluatie beschreven punten.

Visitatiebezoek

Het zelfevaluatie rapport wordt beoordeeld door een visitatiepanel, waarbij zowel de ontwikkelingen en resultaten van de eenheid in de afgelopen zes jaar, als de onderzoeksplannen voor de komende jaren worden bekeken. De gestelde doelen en strategie van een onderzoekseenheid zijn daarbij leidend (zie standaard 1). Op basis van het zelfevaluatie rapport en meegestuurde bijlagen bereidt het visitatiepanel de gesprekken met een vertegenwoordiging van interne en externe betrokkenen voor. Het panel spreekt daarbij in ieder geval met het management, (associate)lectoren, vertegenwoordigers van het onderwijs, waaronder studenten, en vertegenwoordigers van de beroepspraktijk. De gesprekken vinden plaats tijdens een bezoek aan de onderzoekseenheid dat in beginsel één dag in beslag neemt. De onderzoekseenheid doet een programmavoorstel voor het locatiebezoek, waarbij het opnieuw de ruimte kan benutten die het beoordelingskader geeft om de eigenheid van de onderzoekseenheid te benadrukken. Het visitatiepanel stelt vervolgens, in overleg met de onderzoekseenheid, het bezoekprogramma vast.

Rapportage

De secretaris van het visitatiepanel stelt op basis van het zelfevaluatie rapport van de onderzoekseenheid, de gevoerde gesprekken en de onderliggende documenten een visitatie rapport op dat de oordelen van het panel op de standaarden weergeeft en onderbouwt. Het visitatiepanel geeft bij haar onderbouwing aan wat onvoldoende, voldoende of excellent is. Het rapport is zelfstandig leesbaar en maakt inzichtelijk welke bevindingen leiden tot de toegekende oordelen. In een afzonderlijke paragraaf

neemt het panel de belangrijkste aanbevelingen op. Het panel levert het definitieve rapport binnen twaalf weken na het locatiebezoek op.

Eindoordeel

Het visitatiepanel geeft een oordeel over de kwaliteit van het onderzoek en de organisatie van de onderzoekseenheid. Naast formatieve feedback gericht op kansen en ontwikkelingsmogelijkheden voor de onderzoekseenheid neemt het panel ook summatieve beoordelingen op in het rapport. De commissie doet dat per standaard en geeft afrondend een eindoordeel over de kwaliteit van de onderzoekseenheid als geheel. Het visitatiepanel gebruikt voor de beoordeling van de vier standaarden een driepuntsschaal: onvoldoende, voldoende en excellent. Het eindoordeel is een gemotiveerd en gewogen oordeel op basis van de oordelen van de afzonderlijke standaarden. De voorwaarde om te komen tot een positief eindoordeel is een voldoende score op minimaal 3 van de vier standaarden waaronder in ieder geval standaard drie.

Het College van Bestuur van de hogeschool bespreekt het visitatierapport met de eenheid en schrijft een reflectie waarin ook aan de orde komt wat er met de uitkomsten zal gebeuren en wat de mogelijke gevolgen zijn voor het kwaliteitszorgsysteem onderzoek van de hogeschool. Het bestuur stelt elk visitatierapport, vergezeld van een bestuurlijke reactie, uiterlijk binnen drie maanden na het uitbrengen van het visitatierapport, beschikbaar aan de Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek. Ook vermeldt de hogeschool in het jaarverslag van de hogeschool welke eenheden zijn geëvalueerd, wat de hoofdconclusies en aanbevelingen waren en welke actie is ondernomen voor de opvolging daarvan. De opvolging wordt regelmatig gemonitord en is onderdeel van het eigen kwaliteitszorgsysteem onderzoek.

3 Indicatoren Praktijkgericht Onderzoek

Indicatoren zijn een belangrijk middel om de kwaliteit(szorg) en kwaliteitsborging van het praktijkgericht onderzoek te monitoren en verder te ontwikkelen. We onderscheiden twee soorten indicatoren: basisindicatoren en keuze-indicatoren. De basis-indicatoren geven een beeld van de omvang en de ontwikkeling van de onderzoekseenheid. De keuze-indicatoren zijn gericht op de drie doorwerkingsgebieden van het praktijkgericht onderzoek: de beroepspraktijk/samenleving, het onderwijs en het onderzoeksdomein. De keuze-indicatoren geven zicht op de opbrengsten, het gebruik en de waardering van het praktijkgericht onderzoek. Een eventuele norm die aan een individuele keuze-indicator wordt verbonden bepaalt de hogeschool zelf. Deze norm is immers afhankelijk van onder andere de context waarin de hogeschool c.q. het praktijkgericht onderzoek opereert en de ontwikkelingsfase waarin de onderzoekseenheid zich bevindt.

Uitgangspunten

1. De indicatoren maken deel uit van het beoordelingskader voor de kwaliteit van het praktijkgericht onderzoek van de onderzoekseenheid. Met de keuze-indicatoren kan de hogeschool zelf invulling geven aan hoe zij wil aantonen wat de kwaliteit en bijdrage is van het praktijkgericht onderzoek.
2. De indicatoren worden gekozen in relatie tot het niveau van wat als 'onderzoekseenheid' is vastgesteld, zoals lectoraten of het kenniscentrum.
3. De keuze-indicatoren richten zich op de drie doorwerkingsgebieden van het praktijkgericht onderzoek:
 - a. de beroepspraktijk en de bredere samenleving;
 - b. het onderwijs;
 - c. het onderzoeksdomein.

Het praktijkgerichte onderzoek levert een kwaliteitsimpuls door wisselwerking met de professionals werkzaam in de praktijk, docenten in het onderwijs en collega-onderzoekers. Door middel van kennisontwikkeling, -deling en -toepassing worden in deze drie doorwerkingsgebieden onder andere innovaties geïntroduceerd, wordt bijgedragen aan de professionalisering en worden nieuwe inzichten verworven.

4. De set van indicatoren dient overzichtelijk en hanteerbaar te zijn. Om de beoordeling in visitaties te faciliteren is het raadzaam indicatoren te selecteren die een onderzoekseenheid voor een langere periode kan inzetten.
5. De gehanteerde indicatoren richten zich niet alleen op de inspanningen die gepleegd zijn, zoals de basisindicatoren, maar juist ook op wat het effect van die inspanningen is geweest, zoals de doorwerking op de drie doorwerkingsgebieden.
6. De hogeschool/onderzoekseenheid kan de indicatoren zowel kwantitatief als kwalitatief invullen. Aan de hand van indicatoren reflecteert de onderzoekseenheid op de gestelde ambities en doelen. De keuze voor een kwantitatieve of kwalitatieve invulling van een indicator moet helder zijn en verantwoord worden. Dit geldt zowel voor cijfers die als bewijsvoering worden opgevoerd als voor bijvoorbeeld narratieven, waarbij ook van tevoren de vraag moet worden gesteld: wat willen we ermee aantonen?

7. Indicatoren volgen uit de ambities en doelstellingen van de hogeschool c.q. de onderzoekseenheid, en de context waarin het praktijkgericht onderzoek opereert. Alleen al daarom is het belangrijk de indicatoren primair te gebruiken als aanjager van het gesprek, onderling en met het visitatiepanel, over de kwaliteit en bijdrage van praktijkgericht onderzoek én de keuzes die zijn gemaakt om dit aan te tonen met de keuze-indicatoren.

Indicatoren

Voor het aantonen en zichtbaar maken van de bijdrage en de kwaliteit van het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen wordt gebruik gemaakt van indicatoren die zicht geven op:

Basisindicatoren:

- Onderzoeksinput (bijlage 2, tabel 1 en 2)

Keuze-indicatoren:

- Opbrengsten (bijlage 2, tabel 3)
- Gebruik (bijlage 2, tabel 3)
- Waardering (bijlage 2, tabel 3).

Voor de basisindicatoren maken alle hogescholen gebruik van dezelfde indicatoren. In bijlage 2 zijn voor deze basisindicatoren definities geformuleerd. Voor wat betreft de keuze-indicatoren van opbrengsten, gebruik en waardering kiest iedere hogeschool passende indicatoren, passend in de zin van behorend bij: 1) de eigen missie, strategie en visie, 2) de context waarin het praktijkgericht onderzoek opereert, 3) de ontwikkelingsfase van de onderzoekseenheid, 4) dat wat als onderzoekseenheid wordt beschouwd. Voor alle drie de doorwerkingsgebieden dienen indicatoren te worden gekozen, zodat minimaal aan de hand van drie indicatoren wordt gerapporteerd. Veelal zal de rijkheid van het onderzoek aanleiding zijn om meer indicatoren in te zetten. In tabel 3 van bijlage 2 worden voorbeelden van indicatoren genoemd waaruit geput kan worden. Het staat de hogeschool vrij om andere keuze-indicatoren te kiezen. De onderzoekseenheid kan bij de keuze voor indicatoren, kwaliteitscriteria gebruiken die voor indicatoren bestaan³.

	Onderzoeksinput	Opbrengsten	Gebruik	Waardering
Algemeen	Gerealiseerde inkomsten voor onderzoek Gerealiseerde personele inzet (Basisindicatoren)			
Beroepspraktijk/ samenleving		Keuze- indicatoren	Keuze- indicatoren	Keuze- indicatoren
Onderwijs		Keuze- indicatoren	Keuze- indicatoren	Keuze- indicatoren
Onderzoeksdomein		Keuze- indicatoren	Keuze- indicatoren	Keuze- indicatoren

³ Voor meer informatie en voorbeelden over indicatoren en kwaliteitscriteria zie: doorwerking-hbo-onderzoek.nl

4 De Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek

4.1 Opzet en doel

De Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek (CEKO) is ingesteld door de Vereniging Hogescholen. De CEKO monitort de uitvoering van het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek. Zij ziet erop toe dat de visitatiepanels onafhankelijk en deskundig zijn en de visitatierapporten gemotiveerde kwaliteitsoordelen op de vier visitatiestandaarden en een eindoordeel bevatten. De CEKO evalueert de werking van het BKO en doet aanbevelingen ter verbetering aan de Vereniging Hogescholen. De CEKO communiceert haar bevindingen en aanbevelingen via een monitor kwaliteitszorg praktijkgericht onderzoek. De CEKO heeft zo een monitorende, evaluerende en adviserende rol. Deze rollen passen bij het ontwikkelingsgerichte karakter van het BKO en het idee dat een goede werking van het BKO het lerend vermogen van de hogescholen ten aanzien van de kwaliteitszorg onderzoek kan verhogen.

4.2 Werkwijze

Elke hogeschool maakt een eigen planning voor de onderzoeksvisitaties van haar onderzoekseenheden, waarbij rekening wordt gehouden met de vereiste dat een onderzoekseenheid ten minste iedere zes jaar wordt gevisiteerd. Ten behoeve van de visitatie stelt de hogeschool een visitatiepanel in. Het zelfevaluatierapport wordt beoordeeld door het visitatiepanel. Het panel bezoekt tevens de eenheid en schrijft een beoordeling met aanbevelingen voor toekomstige verbeteringen (zie hoofdstuk 2). Het College van Bestuur stelt elk visitatierapport, vergezeld van een bestuurlijke reactie, uiterlijk binnen drie maanden na het uitbrengen van het visitatierapport, beschikbaar aan de CEKO. De CEKO maakt het rapport en de reactie van het College van Bestuur openbaar op de [website van de VH](#). De Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek evalueert alle binnengekomen visitatierapporten en hanteert de volgende aandachtspunten als toetssteen:

- worden de onderzoekseenheden, minimaal eens per zes jaar, door een extern panel gevisiteerd?
- voldoen de visitatiepanels aan de eisen van deskundigheid en onafhankelijkheid?
- worden de kwaliteitsoordelen op de vier visitatiestandaarden voldoende gemotiveerd en worden deze elk van feitelijke bevindingen voorzien?
- zijn aanbevelingen van vorige visitatie meegenomen in de visitatie?
- mondt de visitatie uit in duidelijke en opvolgbare aanbevelingen voor de onderzoekseenheid en de hogeschool?
- is het eindoordeel in overeenstemming met het oordeel op de verschillend standaarden?
- is er een bestuurlijke reactie aanwezig waarin het bestuur aangeeft welke concrete stappen de hogeschool, op basis van de oordelen en aanbevelingen uit het visitatierapport, zal ondernemen?

Als de CEKO in de evaluaties en analyses die ze maakt tussentijds adviezen heeft voor de hogeschool of de Vereniging Hogescholen, zoekt zij het contact met de hogeschool of de vereniging. Ook kan een hogeschool en/of een visitatiepanel zelf contact zoeken met de CEKO om advies te vragen ten aanzien van de uitvoering van het BKO.

4.3 De Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek

De Vereniging Hogescholen benoemt de Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek voor een periode van zes jaar. Voor de samenstelling van de commissie geldt het volgende profiel. De leden dienen gezamenlijk te beschikken over:

- goed zicht op het hbo in het algemeen;
- ervaring met de ontwikkeling en positionering van het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen en de betekenis ervan voor (innovatie van) onderwijs, beroepspraktijk en het onderzoeksdomein;
- een goede staat van dienst en reputatie met het oog op gezag, waardering en acceptatie door hogescholen en stakeholders;
- een ruime bestuurlijke ervaring en daardoor een goed gevoel voor bestuurlijke verhoudingen en processen;
- affiniteit met kwaliteitszorg van het onderzoek; en
- een kritische en analytische opstelling, steeds met de ontwikkelings- en verbeterfunctie van kwaliteitszorg in het vizier.

Voor de beoogd voorzitter geldt nog sterker dan voor de overige leden dat hij/zij beschikt over gezag, overzicht en nuance. Hij/zij heeft ruime ervaring in de rol van voorzitter, is samenbindend en resultaatgericht.

De commissie bestaat uit een permanente kern van vijf personen:

- een voorzitter;
- een vicevoorzitter;
- twee gewone leden, en
- een onafhankelijke secretaris.

De secretaris draagt zorg voor een goede voorbereiding van de commissievergadering(en) en schrijft onder goedkeuring van de commissie de jaarlijkse monitor. Om op een goede wijze invulling te geven aan deze functie dient de secretaris te beschikken over kennis op het gebied van praktijkgerichte onderzoek. De secretaris dient onafhankelijk te zijn en maakt formeel geen deel uit van de commissie.

De voorzitter, de vicevoorzitter en de secretaris zijn niet verbonden aan een van de hogescholen en kunnen daarmee gezien worden als onafhankelijk. De andere twee leden zijn medewerkers van hogescholen, zoals kwaliteitszorgmedewerkers, lectoren of anderszins specialisten ten aanzien van praktijkgericht onderzoek. Door een combinatie van mensen van binnen en buiten de hogescholen wordt enerzijds de onafhankelijke blik geborgd en anderzijds komt de CEKO dicht bij de hogescholen te staan, waardoor het ontwikkelingsgerichte karakter en lerend vermogen kan worden versterkt.

4.4 Financiële middelen

De CEKO is een belangrijke spil in het ontwikkelingsproces dat de hogescholen, ieder in hun eigen tempo, gedurende de looptijd van het brancheprotocol doormaken. De commissie, inclusief secretariële ondersteuning, en de jaarlijkse rapportage worden gefinancierd vanuit de jaarlijks te indexerende doelcontributie van de Vereniging Hogescholen.

4.5 Brancherapportage kwaliteitszorg praktijkgericht onderzoek

De CEKO rapporteert eens per jaar haar bevindingen aan het bestuur van de Vereniging Hogescholen. Deze monitoring kwaliteitszorg van de CEKO wordt, vergezeld van een reactie van het bestuur van de Vereniging Hogescholen, openbaar gemaakt door het bestuur van de Vereniging Hogescholen.

Bijlagen

Bijlage 1 Verklaring van onafhankelijkheid (visitatie)

Ondergetekende

Lid/secretaris van het visitatiepanel van de onderzoekseenheid

Met visitatiedatum

verklaart hierbij de afgelopen vijf jaar met de te beoordelen onderzoekseenheid en de afgelopen twee jaar met de hogeschool geen relaties of banden die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van het lectoraat ten positieve of ten negatieve kunnen beïnvloeden, privé noch zakelijk, te onderhouden of te hebben gehad.

Deze beperking sluit evenwel niet uit dat er sprake kan zijn van algemene, afstandelijke, vrijblijvende, collegiale contacten zoals die in de beroepspraktijk en het maatschappelijk verkeer gebruikelijk zijn. Meer concreet betekent dit in ieder geval dat het panellid in de afgelopen vijf jaar:

- niet heeft deelgenomen aan de onderzoeks- en adviesactiviteiten van de betreffende onderzoekseenheid;
- geen gezamenlijke publicaties heeft verzorgd met de lector en/of de medewerker(s) van de onderzoekseenheid;
- geen zitting heeft gehad in adviesraden of visitatiepanels van de betreffende onderzoekseenheid;
- geen (onderzoeks)opdracht(en) heeft gegeven aan de onderzoekseenheid of activiteiten van de onderzoekseenheid heeft gesubsidieerd;
- geen promotor mag zijn (geweest) van leden van de onderzoekseenheid;
- geen persoonlijke relatie (familie, vriendschappelijk of persoonlijk conflict) heeft met de leden van de onderzoekseenheid, en
- er ten tijde van de visitatie geen (beoogde) hiërarchische relatie bestaat tussen het panellid en:
 - de lector(en);
 - de medewerkers van de onderzoekseenheid;
 - de overige gespreksdeelnemers aan de visitatiedag;
 - de overige panellleden.

Naam

Geboortedatum

Datum

Bijlage 2 Toelichting van de indicatoren praktijkgericht onderzoek

Alle hogescholen gebruiken een beperkte set van indicatoren voor praktijkgericht onderzoek ten behoeve van de landelijke monitor. Het gaat hierbij om de gerealiseerde inkomsten en gerealiseerde personele inzet voor onderzoek. Een toelichting hierop is te vinden in tabel 1 en respectievelijk tabel 2.

Tabel 1: In 202x gerealiseerde inkomsten voor onderzoek

Aard van de gerealiseerde inkomsten voor onderzoekseenheid		Gerealiseerde inkomsten in K€
1	Inkomsten 1 ^{ste} geldstroom	
2	Inkomsten 2 ^{de} geldstroom	
3	Inkomsten 3 ^{de} geldstroom	
4	Overige inkomsten niet vallend onder voornoemde categorieën	
	Totaal	

Eventuele toelichting op herkomst van overige inkomsten (categorie 4)

--

Rationale	Achterhalen wat de omvang/ massa van het onderzoek is. Verschillende geldstromen zijn relevant vanuit het oogpunt: wat besteedt de hogeschool zelf aan onderzoek, hoe succesvol is de hogeschool bij het verwerven van subsidies, hoe succesvol bij het verwerven van middelen uit de markt/ beroepspraktijk?
1ste geldstroom	Middelen voor onderzoek die in enig jaar besteed zijn vanuit de reguliere bekostiging (lump sum OCW/LNV). Afhankelijk van het door de hogeschool opgestelde onderzoeksbeleid kan het bedrag hoger of lager liggen dan het onderzoeksdeel in de lump sum.
2de geldstroom	Middelen voor onderzoek die in enig jaar door zelfstandige publieke organisaties (bijvoorbeeld NWO, Regieorgaan SIA, ZonMW) zijn uitgekeerd en zijn verworven in regionale, nationale en/of internationale competitie. Het betreft hier niet het gehele budget van een meerjarig onderzoeksproject maar de middelen die in enig jaar binnen het meerjarig project zijn uitgekeerd. In het geval dat de hogeschool penvoerder is van een consortium betreft het hier niet het gehele consortiumbudget maar slechts het onderdeel van het budget waarvoor de hogeschool uitvoeringsverantwoordelijkheid heeft. Het betreft hier zowel regionaal, nationaal als internationaal toegekende middelen.
3de geldstroom	Middelen voor onderzoek die in enig jaar zijn uitgekeerd op basis van een contract met een opdrachtgever voor het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. Het betreft hier niet het gehele budget van een meerjarig onderzoeksproject maar de middelen die in enig jaar binnen het meerjarig project zijn uitgekeerd.

	In het geval dat de hogeschool penvoerder is van een consortium betreft het hier niet het gehele consortiumbudget maar slechts het onderdeel van het budget waarvoor de hogeschool uitvoeringsverantwoordelijkheid heeft. Het betreft hier zowel regionale, nationaal als internationaal toegekende middelen.
Overige inkomsten	Middelen voor onderzoek die in enig jaar zijn uitgekeerd en die niet vallen onder de hiervoor genoemde categorieën. Indien relevant dan gaarne deze middelen kort specificeren in de toelichting.

Tabel 2: In 202x gerealiseerde personele inzet voor onderzoek

Categorie	Totaal aantal (N)	Totaal aantal (Fte's)	Aantal gepromoveerden (N)
Lectoren			
Docenten en andere onderzoekers			
Promovendi			
Professional Doctorate kandidaten			
Ondersteuning			

Rationale	Achterhalen wat de omvang van het onderzoek is en op welk niveau de mensen onderzoek kunnen verrichten. Het gaat om het aantal lectoren, docenten, promovendi (in aantallen en fte's) dat betrokken is bij onderzoek van de onderzoekseenheden.
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> De personele inzet met betrekking tot het onderzoek heeft betrekking op alle onderzoeksactiviteiten die deel uitmaken van de onderzoekslijnen, onderzoeksprogramma's en onderzoeksprojecten waarbij direct of indirect één of meer lectoren betrokken zijn. De personele inzet met betrekking tot het onderzoek heeft betrekking op het personeel dat een vast of tijdelijk dienstverband heeft bij de hogeschool en eventueel de daaraan gelieerde rechtspersonen. Daarnaast heeft de personele inzet betrekking op gedetacheerde medewerkers vanuit externe organisaties die betrokken zijn bij de uitvoering van het onderzoek. Bovendien heeft de personele inzet betrekking op medewerkers die op declaratiebasis hun medewerking verlenen aan de uitvoering van het onderzoek Een medewerker die onderzoek verricht bij meer dan een hogeschool mag in absolute zin bij al deze hogescholen worden opgevoerd; zijn of haar fte's dienen echter naar realiteit over de hogescholen te worden verdeeld. De vier categorieën medewerkers sluiten elkaar uit.
Lectoren	Het aantal lectoren dat als zodanig een vaste of tijdelijke aanstelling heeft bij de hogeschool als ook de lectoren die via detachering of op declaratiebasis werkzaamheden verrichten bij de hogeschool. Associate lectoren of vergelijkbare functies worden geteld bij de categorie docenten en andere onderzoekers. De fte's hebben zowel betrekking op de totale aanstelling bij de

	hogeschool en kunnen dus betrekking hebben op onderzoekstaken, onderwijstaken en overige taken.
Docenten en onderzoekers	Alle medewerkers die geen lector zijn maar wel inhoudelijke onderzoeksactiviteiten verrichten die onderdeel uitmaken van een onderzoeksprogramma of -project, waarbij één of meer lectoren betrokken zijn. Promovendi worden hier niet geteld maar dienen ondergebracht te worden bij de categorie 'Promovendi'. Bij het aantal fte's alleen de fte's tellen voor zover deze betrekking hebben op de uitvoering van de onderzoekstaken (en dus niet de eventuele onderwijstaken).
Promovendi	Het aantal promovendi dat promotieonderzoek uitvoert dat gelieerd is aan de onderzoekslijnen, onderzoeksprogramma's en onderzoeksprojecten van de hogeschool. Buitenpromovendi tellen niet mee. Bij het aantal fte's alleen de fte's tellen voor zover deze betrekking hebben op de uitvoering van het promotieonderzoek (en dus niet op de eventuele onderwijstaken).
Ondersteuning	Alle medewerkers die ondersteunende werkzaamheden verrichten voor de uitvoering van het onderzoek (secretarieel/administratief/organisatorisch) maar niet als lector, (docent)onderzoeker of promovendus.

Tabel 3: Voorbeelden keuze-indicatoren

Om meer inzicht te krijgen in de opbrengsten van het praktijkgericht onderzoek, het gebruik ervan en de waardering ervoor kiest iedere hogeschool passende indicatoren voor elk van de drie doorwerkingsgebieden. De hieronder genoemde keuze-indicatoren en matrix dienen als voorbeeld, afhankelijk van hoe een onderzoekseenheid de doorwerking definieert.

	Opbrengsten	Gebruik	Waardering
Beroepspraktijk / Samenleving	<ul style="list-style-type: none"> • Vakpublicaties • Lezingen • Workshops • Prototypen • Meetinstrumenten • Learning community • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering in beleid of beroepspraktijk • Deelname beroepspraktijk in onderzoek • Consultancy activiteiten • Deelname aan publieke debat • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Externe opdrachten • Vervolgopdrachten • Tevredenheid opdrachtgevers/partners • Gevraagd worden voor adviesraden, als spreker, expert in media etc. • Prijzen vanuit vakgebied • ...
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijsmodules • Onderzoekleerlijn • Curriculumvernieuwing • Minoren • Onderwijsmateriaal 	<ul style="list-style-type: none"> • Opleidingen die opbrengsten uit onderzoek gebruiken • Studenten die participeren in onderzoekleerlijn, 	<ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheid studenten • Tevredenheid docenten • Beoordeling onderzoekend vermogen

	<ul style="list-style-type: none"> • Afstudeerscripties • Stageverslagen • ... 	<p>onderzoeksmi- noren etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelname docenten in onderzoek • Deelname lectoren/onderzoekers in commissies/management van een opleiding • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheid (stage)begeleiders werkveld • ...
Onderzoeksdomein	<ul style="list-style-type: none"> • Wetenschappelijke publicaties • Expertmeetings • Patenten, licenties • Aandeel Open Access publicaties • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Citaties • Gebruik onderzoeksdata • Gebruik kennisproducten in onderzoek van derden • Reviews • Inkomsten uit patenten, licenties • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Toekenningen subsidieaanvragen voor kennisontwikkeling of valorisatie • Wetenschappelijke prijzen • Gevraagd worden voor wetenschappelijke adviesraden/ redacties, als spreker, expert in media etc. • ...

Bijlage 3 Definitielijst

Begrippenlijst BKO

- bestuurlijke reactie: De reactie van het bestuur op het visitatierapport waarin het bestuur aangeeft welke concrete stappen de hogeschool, op basis van de oordelen en aanbevelingen uit het visitatierapport, zal ondernemen.
- basisindicator: Indicatoren die door alle hogescholen worden gebruikt in het kader van hun kwaliteitszorg (het aantonen van vorderingen en doelrealisatie).
- BKO: Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek
- CEKO: Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek, voor beschrijving en werkwijze zie hoofdstuk 4.
- doorwerking: De invloed van zowel het proces van onderzoek als van de onderzoeksresultaten op het onderwijs, de beroepspraktijk en het onderzoeksdomein.
- eindoordeel; het oordeel van het visitatiepanel. Het oordeel is voldoende als standaard 3 en minimaal 2 andere standaarden voldoende zijn.
- indicator: Een middel om de kwaliteit (zorg) en kwaliteitsborging van het praktijkgericht onderzoek te monitoren en verder te ontwikkelen. Er zijn basis- en keuze-indicatoren te onderscheiden. Zie hoofdstuk 3.
- keuze-indicator: Indicatoren die de hogeschool zelf vaststelt voor de evaluatie van de gekozen onderzoekseenheid. De keuze-indicatoren zijn gericht op de drie doorwerkingsgebieden van het praktijkgericht onderzoek: de beroepspraktijk/samenleving, het onderwijs en het onderzoeksdomein. De keuze-indicatoren geven zicht op de opbrengsten, het gebruik en de waardering van het praktijkgericht onderzoek.
- monitor kwaliteitszorg: Jaarlijks rapportage door de CEKO op basis van de toetsing van de kwaliteit van de onderzoeksvisitaties, met conclusies en aanbevelingen ten aanzien van de werking van het BKO.
- onderzoekseenheid: Een onderzoekseenheid wordt globaal omschreven als een samenhangende groep onderzoekers die vanuit een gezamenlijke missie hun onderzoek verrichten, zoals lectoraten, onderzoeksgroepen of kenniscentra. De grootte van de onderzoekseenheid kan variëren binnen en tussen hogescholen. Een onderbouwde keuze door het College van Bestuur van de gekozen onderzoekseenheid is belangrijker dan de omvang ervan.
- oordeel: Het oordeel van de visitatiecommissie op één van de 4 standaarden.
- standaard: Leidraad voor de visitatie in het kader van het BKO. Er zijn vier standaarden in het BKO waarover het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel geeft.
- visitatiepanel: Gelegenheidsgroep van onafhankelijke externe experts die in opdracht van de hogeschool een onderzoekseenheid visiteert.
- visitatierapport: Een rapport opgesteld door het visitatiepanel op basis van het zelfevaluatierapport van de onderzoekseenheid, de gevoerde gesprekken en de onderliggende documenten. Hierin worden de oordelen van het panel op de standaarden weergegeven en onderbouwd. Zie 2.5 voor meer informatie.
- zelfevaluatierapport: De onderzoekseenheid voert een zelfevaluatie uit die aansluit bij het kwaliteitssysteem en de kwaliteitsopvatting van de onderzoekseenheid. Deze zelfevaluatie resulteert in een zelfevaluatierapport over de onderzoekseenheid. Via het LNKO (Landelijk Netwerk Kwaliteitszorg Onderzoek) wordt een handreiking voor een zelfevaluatie ter beschikking gesteld. Zie 2.5 voor meer informatie

Colofon

Vereniging Hogescholen
Prinsessegracht 21
Postbus 123
2501 CC Den Haag

T 070 312 21 21
verenighogescholen.nl

juli 2022